

Cikel Carpe artem so omogočili:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

MESTNA OBČINA
MARIBOR

AquaSystems

Vsi davčni zavezanci imate možnost odločanja o svoji dohodnini. Do 1 % lahko namenite eni izmed organizacij s seznama upravičencev do donacije dohodnine med katere spada tudi Društvo za komorno glasbo Amadeus.

Več na naši spletni strani:

www.carpeartem.eu

Napovedujemo

Vrnitev rahločutja, 6. koncert cikla

četrtek, 11. maj 2023, ob 19.30, Kazinska dvorana SNG Maribor

Program:

Bohuslav Martinů: Kvartet za klarinet, naravni rog, violončelo in vojaški boben

Pavle Merku: Astrazioni za klarinet, violončelo in klavir

Aleksandar Sedlar: Dva stavka za violino in klarinet

Zdeněk Fibich: Kvintet za klavir, klarinet, rog, violino in violončelo, op. 42

Izvajalci:

Ognjen Popović, klarinet,

Boštjan Lipovšek, rog,

Lorenzo Cossi, klavir,

Miladin Batalović, violina,

Nikolaj Sajko, violončelo

SEZONA 2022/23: SPOMINI IN VIZIJE

V DEŽELI PESMI SPOMIN ŽIVI

5. KONCERT CIKLA CARPE ARTEM

nastopajo

Božena Angelova, *violina*,

Maja Peternel, *violina*,

Roberto Papi, *viola*,

Gregor Fele, *violončelo*,

Žiga Trilar, *kontrabas*,

Tomaž Močilnik, *klarinet*,

Mihael Mitev, *klarinet*,

Sarah Akif, *rog*

2. marec 2023 ob 19.30

Kazinska dvorana SNG Maribor

Ob 19.00 bo v Kazinski dvorani predkoncertni pogovor, ki ga bo vodila muzikologinja Maruša Freljih.

Koncertni cikel Carpe artem prireja Društvo za komorno glasbo Amadeus v koprodukciji s SNG Maribor.

program

Richard Strauss / Franz Hasenöhr! *Till Eulenspiegel – enkrat drugače!*

—

Franz Schubert: *Oktet v F-duru, D. 803*

I. Adagio – Allegro

II. Adagio

III. Allegro vivace

IV. Andante

V. Menuet: Allegretto

VI. Andante molto – Allegro

Klarinetist **Tomaž Močilnik** je začel svojo glasbeno izobrazbo v svoji domovini, na Ravnah na Koroškem pri Augustu Pogorevčniku in Gregorju Kovačiču, preden se je leta 2005 podal v Celovec, kjer je do leta 2009 obiskoval slovensko gimnazijo ter se glasbeno izobraževal na koroškem deželnem konzervatoriju za glasbo pri profesorju Hubertu Salmhoferju. Po srednji šoli se je vpisal na študij glasbe v Graz, kjer je tudi leta 2014 z odliko diplomiral v razredu Geralda Pachingerja.

Svoje izobraževanje je po opravljeni avdiciji kasneje nadaljeval v orkestrski akademiji Berlinske državne opere pod vodstvom Daniela Barenboima, kjer je 2 leti pridobival izkušnje s sodelovanjem z najbolj priznanimi dirigenti in solisti tega časa. Od septembra 2016 je Tomaž redno zaposlen kot Solo-klarinetist v orkestru Frankfurtskega radia s katerim koncertira po Evropi in po svetu.

Biografije ostalih glasbenikov najdete na spletni strani www.carpeartem.eu.

BIOGRAFIJI GOSTUJOČIH GLASBENIKOV

Violinistka **Božena Angelova** je svojo glasbeno pot začela v rodnem Mariboru. Prvi stiki z glasbo so bili ob očetu violinistu in ob mami, ki se ljubiteljsko ukvarja z glasbo, nekako samoumevni, prve ure violine so potekale kar doma. Kasneje je bila Božena sprejeta v razred Mire in Mirka Petrača na glasbeni šoli v Mariboru. Študij je nadaljevala na visokih šolah ter univerzah za glasbo v Celovcu, Bernu, Salzburgu in v Baslu, kjer je študirala violino pri prof. Helfriedu Fistru ter pri prof. Igorju Ozimu, komorno glasbo pri prof. Rainerju Schmidtu in baročno violino pri prof. Reinhardu Goebllu. Leta 2006 je z odliko opravila magisterij v razredu prof. Igorja Ozima na univerzi za glasbo Mozarteum v Salzburgu. Bila je članica mladinskega orkestra Gustav Mahler. Kot solistka je nastopila z orkestrom Slovenske filharmonije, z orkestrom SNG Maribor, s simfoničnim orkestrom iz Celovca ter z orkestrom Ars Academica iz Španije. Je prvonagrajenka mnogih slovenskih in mednarodnih tekmovanj. Med študijem je bila štipendistka ministrstva za kulturo Republike Slovenije ter švicarske vlade. Kot solistka in komorna glasbenica je gostja številnih mednarodnih glasbenih festivalov v Evropi, ZDA in v Mehiki. Redno sodeluje z orkestrom Camerata Salzburg, s Stuttgartskim komornim orkestrom, z ansambli Musica Cubicularis, Ensemble 1700 ter Suonar parlante.

Njen repertoar sega od baroka do sodobne glasbe. Snemala je za RTV Slovenija ter za ORF v Avstriji. Vodila je delavnice za violino in za komorno glasbo v Sloveniji, v Avstriji ter v Mehiki. Kot lektorica vodi svoj razred za komorno glasbo in za historično izvajalsko prakso ter hkrati poučuje violino kot asistentka profesorja Haralda Herzla na univerzi za glasbo Mozarteum v Salzburgu.

Richard Strauss (1864–1949) je pojem glasbeno-gledališkega udejanjil v svojih simfoničnih pesnitvah, v katerih je s popolno izrabo vseh zmožnosti orkestralnega korpusa in premišljeno retoriko dosegel izvrstne glasbene upodobitve različnih programskih predlog. Tako je tudi leta 1895 ustvaril virtuozno simfonično pesnitev, Vesele potegavščine Tilla Eulenspiegla, op. 28, ki še danes sodi med njegova najbolj priljubljena glasbena dela. Gre za pripoved o junaku iz 14. stoletja, ki je dejansko živel v Spodnji Saški, pripovedi o njegovih dogodivščinah pa so se širile od ust do ust in se tako prestile v ljudske pripovedke. Kratke zgodbe, ki so bile dve stoletji za tem zbrane v nemški zbirki, pripovedujejo o nenavadnih situacijah, v katerih Till Eulenspiegel na različne humorne načine ukani kralje, duhovnike in akademike. Vendar pa njegove »žrtve« niso le vsakovrstni predstavniki oblasti, temveč tudi obrtniki in pripadniki nižjih slojev, zato lahko njegova dejanja vidimo v luči preizpraševanja vseh ustaljenih družbenih norm.

Straussovo simfonično virtuozno delo je oblikovano kot rondo, v katerem se – kot vodilni motiv – tema glavnega lika Eulenspiegla prepleta skozi različne epizode, ki med drugim slikajo njegovo povzročanje kaosa na tržnici, preobleko v duhovnika, dekletovo zavrnitev poroke, neomajno drezanje v »ustaljenost« človeških življenj, na koncu pa tudi njegovo usmrnitev.

Priredba simfonične pesnitve, *Till Eulenspiegel – enkrat drugače!*, za violino, klarinet, fagot, rog in kontrabas, avstrijskega skladatelja **Franza Hasenöhrla** (1885–1970), odvzame polnozvočno bohoto Straussovega simfoničnega korpusa, glasbeno snov pa preoblikuje tako, da ohrani le najznačilnejše teme. Svojo preobleko Straussovega dela je poimenoval »Glasbena groteska« (Grotesque musicale).

Hasenhörl, ki je sicer deloval kot profesor kompozicije na dunajski Univerzi za glasbo, je skladal pod vzdevkom Franz Höhrl, priredba Straussovega *Eulenspiegla* pa mu je prinesla tudi zapis med skladateljska imena, saj gre namreč za edino (ali pa eno redkih) njegovih objavljenih glasbenih del. Od svoje prve izvedbe (1954) ta duhovita skladateljska domislica navdušuje tako izvajalce komorne glasbe kot njihove poslušalce.

Franz Schubert (1797–1828) se je kot skladatelj javno uveljavil razmeroma pozno, nekakšen vstop v svet veljave v dunajskih glasbenih krogih pa predstavlja prva javna izvedba njegovega samospeva *Vilinski kralj* (1821). Čeprav je že pred javno uveljavitvijo, poleg več sto samospevov, pisal simfonična, komorna in dela drugih glasbenih žanrov, je bil cenjen predvsem kot skladatelj samospevov in klavirskih miniatur. Njegov značaj je bil zadržan in skromen, tako s promocijo svoje glasbe ni bil preveč uspešen, pa tudi njegova komorna in simfonična dela se niso uveljavila v času njegovega življenja. V primerjavi s Haydnom, ki je večino svojega življenja deloval na dvoru družine Esterházy, kjer je imel na voljo dvorni orkester, s tem pa zagotovljene vse ustvarjalno-izvajalske pogoje ali pa z mislijo na ekscentričen Beethovnov značaj, ki ga je spretno uporabil pri pridobitvi finančnih podpor večih premožnih mecenov, lahko pridobimo boljši vpogled v neugoden splet okoliščin usode Schubertovih del. Sicer pa je imel skladatelj razširjen krog prijateljev, s katerimi so se srečevali ob posebnih umetniških dogodkih, družile pa so jih višje svetovnonazorske ideje. Schubertovi večeri, tako imenovane »Schubertiade«, niso združevale le glasbenikov v skupnem salonskem muziciranju, temveč tudi druge umetnike, literate in filozofe. Vendarle pa je to bil čas Beethovne slave, ki je v simfoničnih delih, godalnih kvartetih in sonatah pustil neomajen vtis, medtem ko so bila Schubertova dela te vrste mlačno sprejeta. Vsekakor je Beethoven za Schuberta predstavljal neomajen zgled in nekakšno glasbeno-očetovsko figuro, posledično pa njegovo nenehno preizpraševanje: »Kdo lahko še kaj ustvari po Beethovnu?«

Schubertov *Oktet v F-duru, D. 803* izhaja iz istega obdobja kot njegovi veliki komorni deli – godalna kvarteta »*Rozamunda*« ter »*Smrt in deklica*«. Prvič je bil izveden le mesec po nastanku (1824) v rezidenci grofa Ferdinanda Troyerja, izvedbo pa je vodil Ignaz Schuppanzigh, eden vodilnih violinistov tistega časa. Vendar pa je *Oktet* javno izvedbo dočakal šele leto pred skladateljevo smrtjo (1827), partitura je bila izdana več kot dve desetletji kasneje, *Oktet* v celoti pa šele v osemdesetih letih 19. stoletja. Delo je nastalo po naročilu že omenjenega klarinetista Ferdinanda Troyerja, ki je služboval pri nadvojvodi Rudolfu – Beethovnem bogatem mecenu in nekdanjem učencu. Troyer je izrazil željo po kompoziciji, ki bi bila oblikovana po vzoru

takrat izjemno priljubljenega Beethovnovnega *Septeta, op. 20*. Schubert je tako instrumentalni sestav (violina, viola, violončelo, klarinet, fagot, rog in kontrabas) prevzel od Beethovna, godalni zvok pa opolnomočil z dodano drugo violino. Prevzel je tudi šeststavčno oblikovno gradnjo, ki temelji na obliki serenade iz 18. stoletja, oba krajna stavka pa zasnoval s počasnim uvodom. Kot pri Beethovnu tudi pri Schubertu ne manjkajo schercozni stavek in menuet, glavna spevna linija klarineta, ki se pne v počasnem drugem stavku in variacijska zasnova četrtega stavka. *Oktet* odlikujejo karakterne raznolikosti, ki se na eni strani kažejo v živahnih, plesnih trenutkih, preko otožnih, razmišljujočih, na drugi strani pa virtuosnih stanj.

Prvi stavek se prične s počasnim uvodom, ki predstavi glasbeni material, iz katerega je grajen tudi začetek živahnega *Allegra*. Počasen drugi stavek otvori melodična razkošnost v klarinetu, sledi pa mu schercozni tretji stavek s kontrastnim *Triem*. Temo četrtega stavka, ki ji sledi sedem variacij, je Schubert vzel iz ljubezenskega dueta svoje spevoigre *Prijatelji iz Salamanke* (1815). V vsaki izmed variacij osvetli posamezen instrument in mu podeli vodilno vlogo. Sledi peti stavek, zasnovan kot menuet, ki se izmenja s triom v stilu ljudskega plesa *ländlerja*. Kot protipol lahkotne kode predhodnega stavka, ponovno nastopi počasni, dramatični uvod poslednjega stavka, ki vodi v virtuosni *Allegra*. Schubert v zadnji stavek *Okteta* vpne glasbeno snov svojega samospeva, *Bogovi Grčije*, na besedilo nemškega pesnika Friedricha Schillerja, ki govori o minljivosti lepote sveta. Ta bo v deželi pesmi večno živela.